

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : PETRE BORSȘ

APARE ODATĂ PE
SĂPTĂMÂNĂ

PROPRIETAR : I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an . . . . . 30 Lei
Pe 6 luni . . . . . 16 »
Pe 3 luni . . . . . 8 »

Studenții plătesc pe jumătate
Pentru străinătate se adaugă portul

Pentru inserții și reclame a se adresa la administrație

REPRODUȚIA INTERZISĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

91, — Oheul Dâmboviței — 91.

Vis-à-vis de Palatul Justiției

Un număr vechi 2 Lei

Cine primește două numere consecutive din acest ziar se consideră ca abonat.

CĂTRE ONOR. CITITORI

Anunțăm că în tot timpul vacanțiunei până la 1 Septembrie ziarul nostru va apare, ca și în anii trecuți, regulat la două săptămâni, Duminică. Așa dar, numărul viitor al Curierului Judiciar va apare la 25 August a. c.!

S U M A R

Jurisprudența română:

Curtea de Apel din Galați, s. I : Nae P. Mărunțeanu și alții cu Primăria comunei Mizil în calitate de epitropă a casei decedatului Ion Crăciunescu.

JURISPRUDENȚA ROMANA

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI, SECȚIA I

Audiențele de la 20 Iunie 1891, 25 și 30 Octombrie 1895

Președenția d-lui G. C. ȘIȘMAN, Prim-Președinte

Nae P. Mărunțeanu și alții cu Primăria comunei Mizil în calitate de epitropă a casei decedatului Ion Crăciunescu

Deciziunea civilă No. 174/95

Comunicarea hotărârii. — Ce forme se cere. — Dacă neindeplinirea acestor formalități atrage nulitatea procesului-verbal de comunicare.

Martori. — Cum se socotea un singur martor sub codul Caragea.

Testament. — Cum se putea modifica testamentele sub codul Caragea. — Dacă se putea face numai chiar pe testament său și prin act deosebit și în ce forme.

1. Copia după hotărâre se dă în persoana părții sau la domiciliul ori reședința părții și agentul judecătoresc trebuie să procedă conform art. 74 din pr. civilă de la citațiuni, cu deosebire că în cas când partea nu va fi acasă sau nu va voi a primi hotărârea, ea se va lăsa în mână funcționarilor administrativi arătați în art. 74, încheind proces verbal despre cele urmate, iar un extract după acest proces-verbal se va lăsa în mână unui servitor ori

vecin, sau în cas de neființă sau nevoie din partea acestora, se va lipi pe ușa sau pe poartă.

Neobservându-se aceste formalități, procesul-verbal este isbit de nulitate, și astfel înmânarea copiilor după hotărâre nu există și partea este în termen ori-când a ataca cu opozițiune sau apel hotărârea.

2. Sub codul Caragea un singur martor se socotea ca nici un martor.

3. Sub codul Caragea, testamentul se putea modifica fie chiar în același act în josul testamentului, în aceeași formă în care era făcut și testamentul, sau prin act deosebit în ori-ce formă prevădută de lege.

S'au ascultat : d-nii avocații Sp. Stătescu, M. Phe-rechide, M. Orleanu și P. Bălăceanu, din partea apelanților Mărunțeanu precum și d-nii avocați M. Antonescu și C. C. Arion, din partea primăriei Mizil, în timată.

Curtea deliberând,

Având în vedere că oponentii Ion Mărunțeanu și Nicolae Mărunțeanu, reprezentând pe defunctul Tache Mărunțeanu, care a figurat în acest proces, pentru a li se admite ca făcută în termen opoziția făcută la deciziunea 59/66, dată în lipsa numelui defunct, a invocat nulitatea procesului verbal de înmânarea copiilor de pe menționata deciziune neindeplinindu-se formalitățile cerute de procedura civilă;

Considerând că conform art. 137 din pr. civilă copia de hotărâre se va lăsa la persoană sau la domiciliul ori reședința și agentul judecătoresc va procedea conform art. 74 de la citațiuni, cu deosebire că în cas când partea nu va fi acasă sau nu va voi a primi hotărârea, ea se va lăsa în mână funcționarilor administrativi arătați în art. 74, încheind proces verbal despre cele urmate, extract de pe acest proces verbal se va lăsa în mână unui servitor ori vecin sau în cas de neființă sau nevoie din partea acestora se va lipi pe ușa sau pe poartă ;

Considerând că în cazul de față procesul verbal cu data de 20 Octombrie 1866, relativ la înmânarea copie de pe decisiune este dresat de sub-comisar iar nu de agentul judecătoresc, acesta atestă numai identitatea semnăturilor, că negăsind la domiciliu pe Tache Mărunțeanu căruia urma să-i înmâneze copie, să lase copia în mâna unui om găsit la domiciliu iar un extract după procesul-verbal și copia să se ia de sub-comisar;

Considerând că înmânarea copie după decisiunea No. 59/66 nefăcându-se prin îndeplinirea formalităților prescrise de art. 137 pr. civ. procesul verbal menționat este isbit de nulitate;

Considerând că chiar dacă s'ar admite că decisiunile date în lipsă conf. art. 153 pr. civ. se înmânează în persoană sau la domiciliu conform art. 74 și în acest cas procesul verbal menționat este isbit de nulitate, căci pe lângă că nu este după cum s'a zis mai sus dresat de agentul judecătoresc, ci de sub-comisar, dar iea dovadă de înmânarea copie de pe decisiune de la omul găsit la domnul Tache Mărunțeanu, acum defunct;

Că din momentul ce procesul verbal de înmânarea copie de pe decisiune este isbit de nulitate, în acest caz urmează a se admite opoziția ca făcută în termen.

Pentru aceste motive Curtea,

Anulează procesul verbal cu data de 20 Octombrie 1866 de înmânarea copie după decisiunea No. 59/66, admite opoziția ca făcută în termen.

În fond, Curtea deliberând,

Asupra opozițiunii făcută de moștenitorii lui Tache Mărunțeanu în contra decisiunii acestei Curți No. 59 din 20 August 1866.

Având în vedere decisiunea Înaltei Curți de casatie No. 68/66, prin care casându-se decisiunea Curței de apel din București, secția I, No. 103/65, s'a dispus a se judeca din nou de această Curte apelul făcut de epitropia casei decedatului Ion Crăciunescu, astăzi primăria de Mizil, în contra sentinței tribunalului de Buzău No. 51 din 9 Septembrie 1858;

Având în vedere că tribunalul de Buzău prin menționata sentință No. 51/58, admite ca fondată acțiunea intentată de Tache Mărunțeanu contra susdisei epitropii și o obligă a-i restitui legatul ce-l pretinde că în urma apelului făcut de Epitropie, această Curte prin menționata decisiune No. 59/66 pronunțată în lipsă, a reformat sentința tribunalului Buzău și a respins acțiunea lui Tache Mărunțeanu, decisiune care este atacată cu opoziție din partea lui Ion Mărunțeanu și Nae Mărunțeanu ca moștenitori ai defunctului, opozițiune pe care Curtea urmează a o judeca astăzi;

Având în vedere că în cursul judecății acestei opozițiuni, încetând din viață Ion Mărunțeanu, au fost chemați în instanță ca moștenitori ai săi Teodor Mărunțeanu, Dimitrie Mărunțeanu, Ion Mărunțeanu, Alexandrina Mărunțeanu, Elisabeta Mărunțeanu și Paulina Bristiny Matac Persiceanu;

Având în vedere că la termenul de 5 Octombrie 1892 Curtea prin procesul verbal No. 1434 a respins ca ne-susținută opoziția făcută de Paulina B. Matac Persiceanu, una din moștenitoarele defunctului Ion Mărunțeanu, că în urmă încetând din viață și Elisabeta Mărunțeanu, o altă moștenitoare a defunctului Ion Mărunțeanu, au fost citați în instanță ca moștenitori ai acestuia pe lângă Nae Mărunțeanu și cei alți moștenitori în viață ai lui Ion Mărunțeanu și d-na Paulina Bristiny Matac Persiceanu a cărei opozițiune ca moștenitoare a lui Ion Mărunțeanu, fusese respisă.

Văzând conclusiunile orale și scrise ale părților, precum și actele cu care s'a servit;

Având în vedere că, acțiunea lui Tache Mărunțeanu făcută în 1958 și continuată astăzi de oponenți în calitate de moștenitori, are de obiect a se obliga primăria de Mizil, în calitate de legatară universală a defunctului Ion Crăciunescu a-i restitui un legat, compus din 500 galbeni, una casă cu locul ei din București, un loc din Ploești și pădurea de la Crăciunești spre a o tăia fără păment, pe care i l-a lăsat numitul defunct printr'un codicil cu data de 16 Iulie 1857;

Având în vedere că, înaintea acestei Curți oponenții în lipsa codicelului original, în baza căruia reclamă legatul, au prezentat o copie legalizată de grefierul trib. Buzău din 1857, însă în urma nerecunoașterii acestei copii de către primăria de Mizil și a pretențiunei sale de a se aduce chiar originalul, oponenții au cerut conform art. 1198 No. 4 cod. civil a li se permite să dovedească cu martori pierderea în 1875 printr'o cauză de forță majoră neprevădută a titlului original, conținutului său și că era scris, subscris și datat de defunctul Ion Crăciunescu la 16 Iulie 1857, probă pe care Curtea a admis-o pentru motivele cuprinse în jurnalul de la 8 Decembrie 1893;

Considerând că, asupra acestor puncte de fapt fiind ascultat martorul Gr. Tănăsescu, acesta afirmă sub prestare de jurămint că a văzut la Tache Mărunțeanu codicelul în chestiune, scris și subscris de Ion Crăciunescu conținând data și bunurile ce se pretinde că în anul 1875, mergând la spitalul Colțea din București unde era Tache Mărunțeanu bolnav de plisie, a rădudat la dânsul actele procesului puse într'o pungă atârnată de gât și că murind în spital codicelul împreună cu celelalte acte au trebuit să se peară acolo, fiind că nu avea un domiciliu și nu era primit de rudele sale din cauza boalei contagioase de care suferea;

Că din certificatele spitalului Colțea No. 1087/93 și 1208/94 prezentate în instanță rezultă că în adevăr Tache Mărunțeanu a intrat în cura Spitalului la 24 Ianuarie 1875 că a murit acolo la 20 Martie același an, fiind înmormântat a doua zi cu speșele spitalului, și că după un obicei vechi urmat la spital toate lucrurile unui bolnav se ard după moartea lui;

Că ast-fel din arătarile numitului martor, coroborate cu menționatele certificate, rezultă evident pentru Curte

că, în 1875, Tache Mărunțeanu a avut asupra sa în spital chiar originalul codicel din 1857 între celelalte acte ale procesului și că fiind mort de o boală contagioasă, care după un us vechi al spitalului aducea arederea efectelor bolnavului, acel codicel a trebuit să fie ars cu ocaziunea morții lui Tache Mărunțeanu în spitalul Colțea în anul 1875;

Că evenimentul care a adus disparatiunea originalului codicel, este evident o cauză de forță majoră neprevădută în sensul art. 1198, No. 4 cod. civil de oare-ce Tache Mărunțeanu de și bolnav grav la intrarea sa în spital, totuși ca or ce om avea speranță de a se însănătoși și nu era în puțința lui de a împiedica moartea, nici de a prevedea arderea hârtiilor ce avea asupra-i spre a le pune mai dinainte în siguranță pentru continuarea procesului, că prin urmare nici o culpă și nici o negligență nu se poate imputa lui Tache Mărunțeanu în perderea titlului și cu atât mai puțin oponentilor ca moștenitorii, care nici o dată n'a avut în mâinile lor originalul codicel, și nici nu puteau avea, de oare-ce Mărunțeanu a murit în s'ital, departe de rude și îngropat cu spesele spitalului, iar actele procesului le purta cu densul în timpul boalei fiindcă nu avea nici o iubire de rudele sale care l'abandonaseră și care n'avea încredere ca să le dea asemenea acte importante pentru densul;

Considerând că, deposițiunea martorului indicat mai sus nu poate fi înălțurată pe baza art. 35, partea 6, cap. II din codul Caragea după care «un singur martor ca nici unul să socotește», de oare-ce faptele asupra căvora martorul a depus înaintea Curței sunt petrecute în 1875 sub cod. civil actual, care nu conține acea dispozițiune prevădută în codul Caragea, că deși prin partea finală a deposițiunii sale, acest martor pare a se contradice în arătarile sale relative la scrierea defunctului Ion Crăciunescu, însă aceasta nu are nici o importanță și nici un interes în cauză de oare-ce martorul depune în anul 1894, și este posibil că după atâta trecere de timp să nu și mai fi putut reaminti caracterul seriei lui Ion Crăciunescu de și le-a cunoscut foarte bine atunci când a văzut la Tache Mărunțeanu, codicelul din 16 Iulie 1857;

Considerând că faptele arătate de martorul de sus adică că codicelul a existat, că purta data de 16 Iulie 1857, că era scris în întregul său și iscalit de defunctul Ion Crăciunescu și că conținea banii și bunurile ce se reclamá ca legat, toate acestea mai rezultă evident și din alte fapte petrecute înaintea trib. de Buzău și înaintea Curței de apel din București, secția I, unde acest proces a fost judecat mai înainte de a veni la această Curte. Așa din dosarul Epitropiei rezultă că cu ocaziunea facerii inventarului hârtiilor decedatului Ion Crăciunescu în 1857, s'a găsit în casă, în absența lui Tache Mărunțeanu, un plic sigilat pe care era scris de defunct aceste cuvinte: «Cine va găsi și aceasta după moartea mea să se dea consăngeanului meu Tache Mărunțeanu fiind privitoare la al său interes», plic care sa visat de judecător, de

primar, de un epitrop și de alții care erau față și s'a depus la tribunalul de Buzău. Că la 25 Noembrie 1857 Tache Mărunțeanu cere printr'o petiție tribunalului să i se dea acel plic care l'privește, tribunalul încuviințează cererea printr'un jurnal, plicul se remite lui Tache Mărunțeanu și în aceeași zi 25 Noembrie 1857, acesta depune din nou la tribunal actul ce pretindea că la găsit înăuntru plicului la deschiderea lui în pretorul tribunalului, după care printr'un jurnal se dispune a se scoate copii iar originalul legat vizat de președinte se înapoiază lui Tache Mărunțeanu, fapte care denotă evident că actul găsit în plic nu era de cât codicelul din 16 Iulie 1857, fiindcă predarea și deschiderea plicului precum și depunerea codicelului la tribunal care la vizat, s'au petrecut în tribunal și în aceeași zi, în cât Tache Mărunțeanu n'a avut timpul, material să falsifice codicelul, ca din partea lui Ion Crăciunescu și nici nu știa ce are să găsească în plic ca să aducă un codicel fabricat mai dinainte spre a induce tribunalul în eroare. Așa din practica sentinței tribunalului Buzău No. 51/58 rezultă că la 9 Septembrie 1858, zi ficsată pentru judecata acestui proces, fiind față doi epitropi ai casei defunctului Ion Crăciunescu, și anume Pöstelnicul Constantin Parepeanu și Ivanciu Popescu și avocatul lor, Tache Mărunțeanu a prezentat codicelul în original, și tribunalul constată că la văzut scris și sub-scris de Crăciunescu, după actele de comparație, având data de 16 Iulie 1857, și că conținea bunurile ca legat, în fața cărora avocatul Epitropiei n'a avut alt ce va de obiectat de cât că, *acest legat de și s'a găsit la facerea inventarului, într'un plic sigilat, și adresat de chiar mortul către Mărunțeanu, însă nu poate să recunoască acest legat fiind că tot acest defunct a doua zi adică la 17 Iulie 1857, face un supliment de diată prin care parte din bunurile legate lui T. Mărunțeanu le lasă tot Epitropiei de Mizil*, ceea ce denotă în mod evident că Epitropia recunoștea încă de atunci înaintea tribunalului de Buzău că codicelul ce l'presenta Mărunțeanu era în adevăr opera defunctului Crăciunescu și ca să l'dărâme invoacă un alt act posterior emanat de la același defunct; așa din procesul-verbal al deciziunii Curței de apel din București, secția I cu No. 103/95 rezultă că la 16 Iunie 1865 zi ficsată pentru judecata apelului Epitropiei în acest proces fiind față înaintea Curței survegheților acestei Epitropii Ion Cantacuzino, asistat de d-nul avocat G. Costaforu, Tache Mărunțeanu prin avocatul său, d-nul avocat Aristide Pascal, a somat pe Epitropie să răspundă categoric dacă recunoaște codicelul de la 16 Iulie 1857 ca emanând de la defunctul Crăciunescu, sau să i aducă vre-o defăimare la care Epitropia s'a mărginit a răspunde înaintea Curței că acel codicel nu este făcut conform dispozițiunilor art. 38 cod. Caragea, rezervându și defăimarea a o face unde se cuvine și la timpul oportun, tot de odată Epitropia retrage din proces suplimentul de diată din 17 Iulie 1857 cu care se servise la tribunal, ceea ce a pus în poziție

pe Curte să judece numai validitatea codicelului din 16 Iulie 1857, din punctul de vedere al formelor. Aceste fapte denotă asemenea, în mod evident, că Epitropia recunoștea și înaintea Curții de apel din București, secția I, că codicelul ce 'l prezenta Tache Mărunțeanu era scris, sub-scris și datat de defunctul Crăciunescu ast-fel cum se prezenta de oare-ce acea Curte era chemată a judeca în ultima instanță acțiunea lui Tache Mărunțeanu, basată tocmai pe acel codicel și defăimarea lui în fals trebuia să se facă chiar atunci înaintea Curții, fiind că reserva ce 'și făcea Epitropia de a 'l defăima mai în urmă nu mai poate avea nici o importanță și nici o influență în acest proces, dacă s'ar fi pierdut definitiv pentru Epitropie înaintea Curții din București;

Că ast-fel, faptele de mai sus fiind potrecute înaintea unor instanțe judecătorești competente de a constata cele ce s'au petrecut înaintea lor, cu ocaziunea judecării unui proces, Curtea le găsește că sunt niște presupuneri de o așa greutăți și putere ca s'întârească o probabilitate, în cât coroborate cu depunțiunea sub jurământ a martorului numit mai susse Gr. Tănăsescu, fac pe deplin convicțiunea intimă a Curții că codicelul cu data de 16 Iulie 1857 a existat, că era sub-scris și scris în întregul său de defunctul Ion Crăciunescu, că conținea în adevăr data și bunurile reclamate, și că dacă asta-zi moștenitorii lui Tache Mărunțeanu nu 'l mai pot prezenta în original, pricina este că s'a pierdut în 1875 dintr-o cauză de forță majoră neprevădută cu ocaziunea morții autorului lor în spitalul Colfea;

Că prin urmare oponentii a reconstituit legalmente titlul în baza căruia reclamă legatul;

Având în vedere că primăria de Mizil susține că codicelul din 16 Iulie 1857 invocat de oponenti, aducând o modificare testamentului autentic cu data de 12 Iunie 1857, prin care Epitropia este instituită legatară universală, chiar dacă sinceritatea codicelului ar fi constată pentru Curte, totuși n'ar putea produce nici un efect legal, de oare-ce art. 38, partea 4, cap. 3, cod. Caragea prevede sub-pedeapsă de nulitate că modificarea unui testament trebuie să fie făcută chiar pe testament, iar nu pe o hârtie deosebită, cum este codicelul ce se invocă de oponenti;

Considerând că formele în care se putea face o diată sub codul Caragea sunt prevădute în art. 26, partea 4, cap. 3 de la moștenire cu diată, care prescrie că diata să se facă în scris, isă-lind o cel ce o face și martorii sind'o arhierul locului, sau judecătorul, sau 3 martori asistenți, că se poate face și în formă mistică iar de va fi scrisă diata în întregul ei de mână testatorului atunci și fără martori să aibă țarie întocmai ca cea mărturisită;

Că, modul cum se poate modifica o diată este prevăzut de art. 38 același titlu, și cod, care prescrie că, când cel ce face o diată vrea să adauge, sau să ștergă sau să dreagă ce-va din diată, poate să o facă aceasta și cu

însemnare să fie scrisă de însuși el, sau și de altul și iscălită de densus, mărturisită de 3 martori sau de judecător sau de arhierul locului, iar într-alt chip nu;

Considerând că acest articol întrebunțând termenii că modificarea *poate să o facă și cu deosebită însemnare în diată*, din aceasta rezultă că testatorul sub cod. Caragea avea facultatea de a face modificarea sau pe diată chiar, sau într-alt fel adică pe hârtie deosebită, fiind-că prohibițiunea de a face modificarea pe o hârtie deosebită ar fi fost numai atunci când textul articolului ar fi zis în mod categoric că modificarea nu se va putea face de cât numai pe diată, ceea ce art. 38 nu conține;

Că partea 2-a a art. 38 de și prescrie sub pedeapsă de nulitate că însemnarea să se facă cu atestarea arhierului, a judecătorilor sau a martorilor, însă aceste formalități fiind identice cu acelea ce le cere art. 26, al. I, partea IV, cap. 3 pentru diată, rezultă clar că legiuitorul în art. 38 partea finală s'a referit la formele testamentului autentic din art. 26 așa în cât sensul art. 38 nu poate fi altul decât că, dacă o persoană face un testament autentic și dacă, în urmă voeste al modifica printr-o însemnare chiar pe diată, atunci să aibă grija să observe la însemnare aceleași formalități ca și acelea care s'au observat la facerea testamentului, însă testatoarele având facultatea după partea 1-a a art. 38 a face modificarea și pe hârtie deosebită, după cum s'a zis mai sus, este evident că el poate face aceasta în formă olografă prevădută de art. 26 ult. al., care formă este suficientă pentru validitatea unui testament, independent de or-ice atestare a arhierului, a judecătorilor sau a martorilor;

Că ast-fel trebuie înțeles art. 38 aceasta rezultă și din art. 1, cap. 4, partea 4 de la legat, care prevede că un legat se poate face prin diată sau printr-o însemnare deosebită fără a distinge dacă acea însemnare este pe diată, sau printr-un act deosebit, cum este în specie;

Că, prin urmare, codicelul din 16 Iulie 1857 în baza căruia se reclamă legatul, fiind legalmente reconstituit și fiind scris, sub-scris și datat de defunctul Ion Crăciunescu conform codului Caragea, este valabil și probează în destul pretențiunea moștenitorilor lui Tache Mărunțeanu, că este dat fără interes a se mai ocupa Curtea de autoritatea lucrului judecat invocat de oponenti;

Considerând că, martorii propuși de primăria Mizil spre a combate sinceritatea codicelului din 16 Iulie 1857, cu care se serve moștenitorii defunctului Tache Mărunțeanu și care s'au ascultat de această Curte în 1866 și 1894 față cu cele spuse mai sus și cu împrejurarea că sunt locuitori din Mizil și parte dintr-înși au fost chiar Epitropii averii Crăciunescu și membrii în consiliul comunal al orașului Mizil, care administrează asta-ză, această avere, cea ce este necontestată, depunțiunile lor nu inspiră nici o încredință fiind interesați în cauză și nu pot schimba într-un omie convingerea Curții asupra existenței codicelului din 16 Iulie 1857;

Că ast-fel, opoziția moștenitorilor defunctului Tache Mărunțeanu fiind fondată, deciziunea No. 199/66, cată

a fi reformată, și a se respinge apelul făcut de primăria de Mizil contra sentinței tribunalului de Buzău No. 51/58.

Având în vedere și cererea de cheltuieli de judecată făcută de oponenți, pe care Curtea apreciindule le fixează la suma de trei sute lei.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier Al. D. Dobriceanu, Curtea în majoritate, admite opoziția făcută de Nae Mărunteanu și I. Mărunteanu, acesta defunct, în calitate de succesor al defunctului Tache Mărunteanu și reprezentat Ioan Mărunteanu prin Toader I. Mărunteanu, Dumitru I. Mărunteanu, Ion I. Mărunteanu, Alexandrina I. Mărunteanu și Elisabeta I. Mărunteanu, aceasta defunctă și reprezentată de Nae Mărunteanu, de ceilalți succesorii și de Paulina Bristiny Mattae Persiceanu. Reformează deciziunea acestei Curți No. 59/66 și prin consecință. Respinge apelul făcut de primăria urber Mizil, administratoarea averii defunctului Ioan Crăciunescu.

Confirmă sentința tribunalului Buzău No. 51 din 9 Septembrie 1858.

(ss) G. C. Șisman, E. G. Economu, Al. D. Dobriceanu.

Având în vedere opozițiunea făcută de moștenitorii def. Tache Mărunteanu contra deciziunii acestei Curți No. 567 din 20 August 1866 prin care tutela casei def. Ioan Crăciunescu este apărută de pretențiunile lui Mărunteanu, reclamate în virtutea codicelului din anul 1857 Iulie 16:

Considerând că Crăciunescu murind în anul 1857 luna Iulie, s'a făcut inventariul averii sale și s'a găsit între alte hârtii și un plic pe care era scris următoarele: «Cine va găsi acest plic după moartea mea să'l dea consăngeanului meu Tache Mărunteanu fiind privitor la al său interes». Acest plic depus la tribunal s'a dispus să fie deschis în fața Epitropilor și a lui Mărunteanu, acesta însă se prezintă singur la tribunal pe motiv că plicul interesează numai pe el, obține să i se elibereze, semnând de primirea lui. După ce a ridicat plicul Mărunteanu se prezintă la tribunal tot în ziua în care îl primește cu o petițiune pe lângă care alătură codicelul din 16 Iulie 1857, pretinzând că l'a găsit în plic, că emană de la def. Crăciunescu și că printr'insul i se leagă 500 galbeni, casa din București, un loc din Ploesti, și o pădure spre țărere, iar plicul pe care sta scris cuvintele mai sus reproduce nu s'a prezentat tribunalului și nici nu se știe ce a devenit în urmă, judecătorul a primit petițiunea a vizat actul alăturat a dispus să se scoată 9 copii după densul, ceea ce s'a și făcut de către greșier, apoi l'a restituit lui Mărunteanu Epitropii școlii Crăciunescu a refuzat să predea averea prevădută în acel codicel, pentru că nici o dată nu l'au recunoscut că emană de la def. Crăciunescu. Mărunteanu atunci ia chemat în judecată la trib. Buzău și a obținut sentința No. 51/58 prin care tribunalul a recunoscut și l'a confirmat legatul pretins de Mărunteanu. În urma apelului făcut de Epitropii școlii Crăciunescu, această Curte a reformat

sentința tribunalului și a respins acțiunea lui Mărunteanu. În contra acestei deciziuni s'a făcut opozițiunea care este a se judeca;

Considerând că oponenții, moștenitorii lui Tache Mărunteanu și reclamanți în același timp trebuie să facă dovada legatului ce pretind, ei însă în lipsa originalului codicelului s'au servit pentru a face această dovadă 1) cu o copie după acel codicel semnată de greșier, 2) cu sentința tribunalului Buzău No. 51/58 și cu decisiunile Curței de apel din București No. 31/59, și 103/95, prin care hotărârile în urma verificării de scrieri făcute de aceste instanțe judecătorești, s'a recunoscut că pretinsul codicel este opera lui Crăciunescu, că prin urmare această recunoaștere nu mai poate să fie combătută de cât prin înscrierea în falș și 3) în mod subsidiar cu martori de oarece codicelul olograf s'a pierdut printr'un cas fortuit.

Considerând că copia după pretinsul codicel nu s'a recunoscut nici o dată de Epitropia școlii Crăciunescu, Că fiind vorba de un testament olograf, cererea Epitropiei de a se prezenta originalul, pentru ca să se verifice dacă era scris, sub scris și datat de Crăciunescu este întemeiată atât după art. 29, partea 4-a, cap. 2, cod. Caragea cât și după art. 1488 c. civ.

Că copia prezentată chiar dacă ar fi fost scoasă și adevărită de judecător, precum cere legea Caragea sub imperiul căria a fost scoasă, nu ar fi putut dovedi alt ce-va de cât că este conformă cu actul pe care Mărunteanu l'a prezentat, ea emanând de la def. Crăciunescu, dar chestiunea este tocmai de a se ști dacă a prezentat actul care se găsea în plicul ce a ridicat de la tribunal, precum pretinde el, ori dacă din contră, precum susține Epitropia, în plic nu era nici un testament ci alte acte care interesau pe Mărunteanu iar testamentul a fost fabricat de dînsul și în interesul său; ori în această privință copia prezentată nu poate aduce nici o lumină și nu are dar nici o valoare, alt-fel ar fi destul ca cine-va să prezinte presedintelui tribunalului un testament închipuit și în urmă după ce copiază, fie în registru, fie în alt mod să l'suprime pentru a face imposibilă verificarea d' scrieri și să se poată servi de copii ca de original, această procedură însă este în contra legii, ia nu poate să fie admisă căci ar avea de rezultat să sdruncine liniștea și siguranța familiilor;

Că dar copia după pretinsul codicel nu are nici o putere doveditoare.

În ce privește sentința trib. Buzău și decisiunile Curței de apel din București

Considerând că trib. Buzău pentru a stabili existența codicelului sa basat: 1) pe o dovadă scrisă și dată de mai multe persoane, pe care a prezentat o avocatul lui Mărunteanu și prin care acele persoane declară că codicelul este scris și sub-seris de def. Crăciunescu, 2) pe faptul că tatăl Degeanul avocatul Epitropiei cât și unul din Epitropi printr'o hârtie adresată tribunalului la 8 Octombrie 1857 și registrată la No. 5554 au declarat că între hârtiile def. Crăciunescu s'a găsit și un plic la adresa lui Mărunteanu scris d'asupra cu slova reposa-

tului și al 3) că acel plic s'a deschis de completul tribunalului în defața și a d-lui procuror, precum se constată prin jurnalul No. 1524 din 25 Noembrie 1857 și că într'insul s'a găsit codicelul, aceste sunt motivele pe care trib. a găsit că Mărunțeanu a dovedit pravilnicește și nu a găsit de cuviință să asculte martorii, sau să facă veri o verificare de scrieri;

Considerând că dovada scrisă prin care mai multe persoane au declarat că scrierea și sub-scrierea din codicel e a lui Crăciunescu, nu ar putea fi o probă de cădacă acele persoane se ascultau de tribunal ca martori sub prestarea de jurământ conf. art. 33 de la martori cod. Caragea, alt-fel asemenea dovezi nu merita absolut nici o credință;

Că dacă Epitropia a recunoscut că între hârtiile def Crăciunescu s'a găsit un plic cu o inscripțiune pe densul făcută cu mâna def., în adresa lui Mărunțeanu această nu însemnează nici de cum că au recunoscut că în plic se găsea codicelul în chestiune, căci existența plicului nu implică în mod necesar și existența codicelului, plicul a putut foarte bine să conțină un alt act, iar numai de cât un codicel cum de exemplu un act de creanță, o corespondență care interesează pe Mărunțeanu și această e atât de adevărat în cât tribunalul chiar nu atribuie nici o însemnată faptului găsirii plicului, căci pentru a putea ajunge la concluziunea că codicelul e dovedit adaugă că: *„in acel plic deschis de completul tribunalului în defața și a d-lui procuror s'a găsit legatul în chestiune după cum se constată prin jurnalul No. 1524 din 25 Noembrie 1857”*;

Considerând că această afirmațiune a tribunalului care a servit de cea mai puternică dovadă în tot cursul acestui proces este cu totul greșită. În adevăr în dosarul Epitropiei școalei Crăciunescu se găsește pețițiunea lui Mărunțeanu prin care cere să i se dea plicul fără să mai fie față și Epitropia preum se dispusese, iar tribunalul prin jurnalul cu No. 1524 din 25 Noembrie 1857 l'a admis cererea, l'a dat plicul așa cum era închis, semnând de primire în josul acestui jurnal. Tot în aceeași zi de 25 Noembrie 1857, Mărunțeanu da a doua petițiune tribunalului prin care arată că el a deschis plicul și a găsit înăuntrul codicelul, pe această petițiune s'a încheiat jurnalul No. 1524 prin care nu s'a constatat alt-ceva de cât citirea petițiunii în complet și s'a în cuviință scoaterea copiei de pe actul prezentat de Mărunțeanu, prin urmăre nu este adevărat că plicul fiind deschis de completul trib. s'ar n' găsit într'insul codicelul în chestiune;

Considerând că Epitropia școalei Crăciunescu înaintea trib. Buzău, nu numai că nu a recunoscut codicelul din 16 Iulie 1857 dar a susținut înăcă că la acea dată era foarte mult slăbit de boală și în imposibilitate să scrie un act de o pagină întreagă, propunând și martori cu care să dovedească aceasta;

Că tribunalul n'a făcut absolut nici o verificare de scrieri, n'a ascultat martori pentru a dovedi faptele

pertinente și decisive invocate de Epitropie, ci s'a mărginit să facă afirmațiuni de cea mai mare gravitate, dar în totul neexacte precum s'au arătat;

Că dar astăzi când Curtea prin efectul devolutiv al apelului, are să judece existența și sinceritatea codicelului, nu se poate în nici un mod raporta la judecata trib. în această privință, ea singură trebuie să examineze, să verifice și să constate existența testamentului, alt-fel judecata în apel ar deveni inutilă; de aceea sentința trib. Buzău nu poate ține locul originalului codicel pretins de Mărunțeanu;

Considerând că Curtea de apel din București secțiunea II, prin deciziunea No. 31/59 după ce pleacă de la aceleași premise false ca și tribunalul și că adică plicul s'a deschis în fața tribunalului și într'insul s'a găsit codicelul, adaugă că în urma confruntării ce a făcut testamentului lui Crăciunescu cu legatul prezentat de Mărunțeanu, mi rămâne umbră de banul că legatul ce se reclamă ar fi neadevărat de aceea oponentii susțin că această recunoaștere a ființei codicelului, poate să suplinească originalul act;

Considerând însă că această deciziune a fost casată tocmai pentru motivul că Curtea de apel a făcut verificarea în mod neregulat, de oare ce a înălțat martorii propuși de Epitropie, pentru a dovedi faptul important că la 16 Iulie 1857 Crăciunescu nu a putut să scrie pretinsul codicel cu precizie și acuratețe caligrafică, precum obișnuie să scrie în stare sa bună, fiindcă atunci era slab de boală și după 4 zile a murit, fapt constant și necontestat de părți;

Că dar verificarea făcută de Curtea de apel trebuie să se considere ca neexistență și prin urmăre nu poate să înlocuiască originalul codicel, și i să dispenseze pe reclamantii a l' prezenta;

Considerând de asemenea că nimic nu se poate deduce din deciziunea No. 103 din 1855 a Curții de trimetere din București, secția I, de oare ce nu este esact că avocatul Epitropiei a recunoscut că codicelul prezentat de Mărunțeanu, precum pretinde oponentii, avocatul din contra a făcut cele mai formale rezerve în această privință, și ce este mai mult s'a plâns chiar înaintea Curții că tribunalul nu a citat martorii cu care se pu ea dovedi nesinceritatea acelui codicel;

Considerând că această deciziune a fost din nou casată chiar pe motivul că Curtea de apel a omis a se pronunța, pentru ce n'a voit să cheme martori oferiți de Epitropie spre a și forma deplină convingere asupra nesincerității legatului pretins de Mărunțeanu, ori tocmai această casare esclude într'un mod peremptoriu recunoașterea ce se pretinde că s'a făcut de avocatul Epitropiei a codicelului în discuțiune, înaintea secției I a Curții de apel București;

Considerând că afara de aceasta chiar dacă avocatul Epitropiei ar fi făcut recunoașterea pretinsă, o asemenea recunoaștere nu poate obliga pe Epitropie de cât dacă s'ar dovedi că densa dăduse mandat avocatului

ca să o facă, dovadă care nu numai că nu s'a adus dar nici măcar nu s'a susținut că avocatul era autorizat să facă;

Că dar nici această deciziune a Curții de apel nu poate să suplinească originalul codicelului.

Considerând că în lipsa originalului, oponentii au cerut, conform art. 1198 al 4 cod. civ. să fie admisă să facă proba că codicelul s'a pierdut printr-o cauză de forță majoră neprevădută.

Considerând că de și testamentul este un act solemn cu toate acestea dispozițiunile art. 1198 fiind generale se aplică la toate materiile, prin urmare și în cazul de față este admisibilă proba cu martori, dar fiind că solemnitățile testamentului sunt de esența actului chiar trebuie ca martorii să declare că toate formalitățile au fost îndeplinite, prin urmare pentru testamentul olograf să cunoască scrierea testatorului și să depună că testamentul a fost scris, subscris și datat de dînsul;

Considerând dar că înainte de toate oponentii trebuie să probeze accidentul care a fost cauza pierderii titlului, accident care de ordinar lasă urme exterioare și care este susceptibil de proba testimonială, și în fine când acest cas de forță majoră neprevădută este constant, se pot asculta martori pentru a se restabili cuprînderea actului pierdut;

Considerând că oponentii au pretins că moartea autorului lor Mărunțeanu în spitalul Colțea ar constitui un cas de forță majoră neprevădută;

Considerând că moștenitorii lui Tache Mărunțeanu nu pot avea mai multe drepturi de cât autorul lor, și precum acesta de ar trăi încă, ar fi obligat să prezinte originalul codicel pe baza cărui reclama această obligațiune o au astăzi și moștenitorii lui, moartea autorului nu l' poate în nici un mod dispensa de această obligațiune;

Considerând că împrejurarea că Mărunțeanu a murit într'un spital nu poate schimba întru nimic situațiunea, trebuie dovedit cazul de forță majoră care a făcut să piară sau a distrus actul în chestiune, de exemplu un furt, un incendiu, în fine or ce alt accident care fie în timpul vieții, fie după moartea lui Mărunțeanu, a desființat actul sau a făcut să se piarză;

Că chiar de s'ar lua ca serioasă depozițiunea singurului martor produs de oponentii care afirmă că a vădit pe Mărunțeanu când se găsea bolnav în spital și că l'a vădit purtând atârnat de gât un săculeț, în care nu ea spus alt-ceva de cât că avea hârtiile procesului fără însă să i le fi arătat, totuși trebuie probat că în acel săculeț se găsea și codicelul și în tot cazul că săculețul așa cum se găsea s'a pierdut printr-un cas de forță majoră neprevădută, dovadă care nu s'a făcut; că nu se poate susține că la moartea lui Mărunțeanu găsindu-se acel săculeț cu hârtiile a fost ars împreună cu lucrurile defunctului, această alegațiune a oponentilor, contrarie rațiunii și bunului simț, în tot cazul trebuie dovedită, mai ales când din certificatele Eforiei se constată că în timpul sederii lor în spital bolnavii sunt în-

brăcați cu vestimintele spitalului, că banii sau efectele de valoare ce au cu dînsii e regulă să i depună în păstrarea intendenților respectivi care le înregistrează și le conservă conform regulamentului spitalelor;

Considerând că legea nu cere numai un cas de forță majoră, adică însă că el să fie neprevădut, și această acumulare de expresiuni arată că imposibilitatea de a produce un act scris, trebuie să fie unită cu lipsa oricărei greșeli pentru a putea face admisibilă proba cu martori și presupțiuni; căci alt-fel prohibițiunea cuprinsă în art. 1191 cod. civil ar deveni ilusorie, proba cu martori tot-d'auna ar trebui să fie admisă și tocmai acest pericol legiuitorul a vroit să l' previe; de aceea simpla pierdere sau rătăcire a unui act, fără a se constata nici un fapt de forță majoră neprevădut prin care actul să se fi pierdut, nu e suficientă pentru a face aplicabil art. 1198 al 4 cod. civil;

Considerând că moartea este un eveniment natural și în speță mai ales, Mărunțeanu fiind greu bolnav de mai mult timp să putea aștepta la un asemenea sfârșit, el intrând în spital trebuia să aibă prevederea de a și asigura hârtiile depunându-le sau la intendentul spitalului, sau alt unde va ori tocmai din lipsa acestei prevederi hârtiile s'au rătăcit, nu se știe ce s'a făcut, ce e mai mult, în urma morții, moștenitorii săi s'au condus cu aceeași neglijență, nu a luat nici o măsură de conservare pentru actele și averea defunctului, precum singurii au recunoscut la interogatoriul ce li s'a făcut, prin urmare nu pot să se folosească de neglijența autorului lor și chiar de a lor proprie și trebuie să suporte consecințele or cât de păgubitoare le-ar fi; că dar oponentii nu numai că nu dovedesc dar nici chiar nu alegă veri o cauză de forță majoră neprevădută de pierderea codicelului și prin urmare în lipsa lui, opozițiunea trebuie să fie respinsă;

Că chiar în ipoteza când pierderea codicelului ar fi justificată, trebuie să se facă încă și dovada că era scris, subscris și datat de defunct, precum și ceia ce conține;

Considerând că de la început existența codicelului este suspectă într'adevăr plicul care de asemenea nu mai există și care se pretinde că purta o inscripțiune făcută cu mîna lui Crăciunescu, nu s'a deschis în fața trihunalului sau a veri-unui martor, ca să se constate că într'însul era codicelul și prin urmare că emană de la Crăciunescu, ceia ce Mărunțeanu în tot-d'auna a lăsat să se creadă, de și știa bine că acesta nu este adevărat, din contră plicul a fost ridicat și deschis fără asistența nimănui prin urmare faptul că testamentul s'a găsit în plic cu nimic nu e dovedit, nici un raport legal nu este între găsirea plicului și între codicel, astfel că acel codicel a putut fi foarte bine fabricat de Mărunțeanu sau de altă mîna abilă și prezentat tribunalei ca găsit în plic; că dar urmează a se examina valoarea celorlalte presupțiuni și martorii invocați pentru a stabili sinceritatea codicelului;

Că în ce privește presupțiunile trase din decisiunile Curții de apel din București No. 31/59 și 103/65 s'a arătat că trebuie cu totul înlăturate de oare-ce acele decisiuni sunt casate tocmai pe motivul că verificarea de scriere a fost făcută într'un mod abătut de la lege, prin urmare ele sunt cu totul desființate și nu pot servi de basă pentru a se putea trage din ele nici măcar simple presupțiuni, că de asemenea nu a existat nici o recunoaștere a acestui codicel nici din partea Epitropiei nici din partea avocatului său, mai ales că fiind vorba de o persoană morală, nici nu se putea face veră o recunoaștere valabilă asupra acestui punct;

Considerând că singura probă ce mai rămâne din cele invocate de oponenți este martorul Grigore Tănăsescu ascultat de această Curte în audiența de la 2 Februarie 1894;

Considerând că luându-se depozițiunea acestui martor, așa cum este făcută, din ea rezultă că martorul a vădut codicelul în toamna anului 1857, el a afirmat că scrierea și sub-scrierea era a lui Crăciunescu, fiindcă a vădut la reclamantul Mărunțeanu și alte scrisori ale lui Crăciunescu către Mărunțeanu din care sa convins că codicelul era scris de Crăciunescu, prin urmare, ceea ce a convins pe martor, că codicelul era scris și sub scris de Crăciunescu este comparațiunea ce a făcut între codicel și scrierea din niște epistole pe care tot atunci i le-a arătat Mărunțeanu, martorul însă nu avea și nu are nici o cunoștință personală despre scrierea lui Crăciunescu, care să fi rezultat din vre o relațiune oare care ce ar fi putut avea cu Crăciunescu, o asemenea cunoștință personală neavînd și martorul depunând numai după cele ce ia spus și ia arătat Mărunțeanu, este învederat că o asemenea depozițiune nu poate proba absolut nimic;

Considerând că următorul fapt petrecut înaintea Curții în ziua de 2 Februarie 1894 dă măsura încrederei ce trebuie să inspire justiției acest martor, în adevăr i s'a pus în vedere atât testamentul autentic și necontestat a lui Crăciunescu, precum și o copie de pe sentința trib. Buzău, atacată cu apel, și întrebat care din aceste două scrieri este a lui Crăciunescu, martorul a arătat copia de sentință, adăogînd că testamentul n'ar fi a lui Crăciunescu, de oare ce el nu scria așa bine;

Acest fapt dovedește cel puțin că martorul nu este serios, pentru că el care, nu a citit codicelul de cât o singură dată în 1857, precum a depus or avea memoria scrierei ce a vădut tocmai în 1857, lucru puțin probabil și atunci nu s'ar fi putut înșela asupra scrierei, or această memorie o pierduse și atunci nu se putea expune cu atîta ușurință a face arătările pe care le-a făcut;

Considerând că primăria comunei Mizil a propus și ea martori cari a fost ascultați de această Curte în zilele de 20 August 1866 și 2 Februarie 1894 și anume: Postelnicu Const. Parepeanu, Postelnicu Stoica Cerna, Protopopu Petrea Economu, oameni afară de orî ce bănuială prin pozițiunea morală și materială, din Mizil,

unde și Crăciunescu locuia și care au arătat că au cunoscut bine pe Crăciunescu, că l'au vădut în ultimele momente ale vieții că era în așa stare de slăbiciune în cât nu se putea ridica din pat, că chiar trebuințele trupesti le făcea în pat, căci nu putea să se scoale, că în această stare i'ar fi fost cu neputință să scrie în ziua de 16 Iulie 1857 pretinsul codicel pe o pagină întregă, când după 4 zile a și încetat din viață, că în ziua de 17 Iulie 1857 le-a încredințat testamentul său cu data 12 Iunie 1857 și le-a spus că aceasta este voința sa, că față era și Mărunțeanu și că nu a spus nimic ce acesta pretinde că i' făcuse în ajunul acelei zile;

Că dar fără nici un motiv nu se poate înlătura aceste depozițiuni grave, precise și concordante, cu care se demonstrează până la evidență nesinceritatea pretinsului codicel și să se pună temeiul numai pe depozițiunea singurului martor produs de reclamanți, martor fără o pozițiune bine definită și a cărei depozițiune chiar serioasă de ar fi, nu probează nimic în favoarea reclamanțiunei;

Considerând în fine că Mărunțeanu a pretins că a fost omul de încredere a lui Crăciunescu, că ținea foarte mult la dînsul și că prin urmare era natural să-i lase o avere atît de însemnată, Crăciunescu însă face testamentul său autentic din 12 Iunie 1857 pe patru coale întregi scrise de dînsul, nu uită nici una din rudele sau prietenii săi, îi menționează pe toți lăsînd la fiecare câte ceva, iar despre Mărunțeanu nu face nici o vorbă; Ei bine, dacă Mărunțeanu era în legături atît de strânse cu Crăciunescu, dacă acesta ținea atît de mult la el, nu e natural că Crăciunescu, om generos și iubitor de binele obștesc, cum dovedește testamentul său, să fi putut omite în acest testament pe bunul său amic și tocmai în ajunul morții să-i aducă aminte de el spre a-l lăsa un legat atît de important, adevărata explicațiune o dau martorii, ei spun că între Crăciunescu și Mărunțeanu amiciție propriu zisă nu era, Mărunțeanu era omul său de serviciu și îngrija pe Crăciunescu în timpul boalei, însă pentru aceste servicii și îngrijiri Mărunțeanu a fost plătit de Crăciunescu pe când era în viață și încă plătit cu largețe;

Considerând că în doctrină este constant că în afaceri de această natură, adică când e vorba de pierderea unui testament, îndecătorii trebuie în tot-d'auna să procedă cu cea mai mare circumspecțiune, și prin urmare să fie pe deplin siguri de delicateța și serioșitatea marturilor, pentru a reconstitui ast-fel, pe baza unor suvenire trecătoare, niște acte pe care solucitudinea legiuitorului a crezut că trebuie să le înconjure de solemnități și de atâtea forme;

Că ast-fel fiind, în speță, reclamanții, nu numai că nu au adus dovezi și presupțiuni puternice cu care să reconstituiescă pretinsul codicel, dar din contră dovezile și presupțiunile abundă pentru a face nu numai îndoială în privința codicelului ci și deplină convingere că în realitate el nu a existat nici odată.

Pentru aceste motive suntem de părere să se respingă opozițiunea ca nefondată.

(Ss) V. Râmniceanu, Fr. Papp